

1619**POROZUMIENIE ADMINISTRACYJNE,**

podpisane w Warszawie dnia 27 czerwca 2007 r.,

w sprawie stosowania Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Macedonii o zabezpieczeniu społecznym, podpisanej w Warszawie dnia 6 kwietnia 2006 r.

Zgodnie z postanowieniami artykułu 23 ustęp 1 Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Macedonii o zabezpieczeniu społecznym, podpisanej w Warszawie dnia 6 kwietnia 2006 r., właściwe władze:

- w Rzeczypospolitej Polskiej - minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego i minister właściwy do spraw zdrowia,
- w Republice Macedonii – Ministerstwo Pracy i Polityki Socjalnej i Ministerstwo Zdrowia,

ustanowiły procedury administracyjne konieczne do stosowania wyżej wymienionej Umowy i uzgodniły, co następuje:

Dział I**POSTANOWIENIA OGÓLNE****Artykuł 1
Definicje**

- (1) Dla stosowania niniejszego Porozumienia Administracyjnego, zwanego dalej „Porozumieniem”, pojęcie „Umowa” oznacza Umowę między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Macedonii o zabezpieczeniu społecznym, podpisaną w Warszawie dnia 6 kwietnia 2006 r.

- (2) Pojęcia określone w artykule 1 Umowy zachowują w Porozumieniu takie samo znaczenie, jakie im zostało przypisane w Umowie.

**Artykuł 2
Instytucje łącznikowe**

Zgodnie z artykułem 23 ustęp 2 punkt 1 Umowy dla każdej z Umawiających się Stron wyznacza się następujące instytucje łącznikowe:

1. w Rzeczypospolitej Polskiej:
 - 1.1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych - Centrala w Warszawie - (Забод за социјално осигурување - Централa во Варшава) - w zakresie stosowania artykułu 5 oraz w zakresie świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia: w razie choroby i macierzyństwa, z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, emerytalnego i ubezpieczeń rentowych z wyjątkiem świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego rolników;
 - 1.2. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego - Centrala w Warszawie - (Каса на земјоделско социјално осигурување - Централa во Варшава) - w zakresie stosowania artykułu 5 oraz w zakresie świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego rolników: w razie choroby i macierzyństwa, z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, emerytur i rent oraz zasiłków pogrzebowych;

- 1.3. **Biuro Rozliczeń Międzynarodowych podległe Ministrowi Zdrowia - (Биро за меѓународно раздолжување подредено на Министерот за здравство) - w zakresie świadczeń rzeczowych;**
- 1.4. **Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej - (Министерство за труд и социјална политика) - w zakresie zasiłku dla bezrobotnych oraz zasiłków rodzinnych.**

2. w Republice Macedonii:

- 2.1. **Фонд за здравствено осигурување на Македонија - Централa во Скопје (Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego Macedonii - Centrala w Skopje) w sprawach dotyczących zabezpieczenia i ochrony zdrowia, włączając i przypadki ubezpieczenia od wypadków przy pracy i chorób zawodowych, w przypadku rolników tylko w zakresie świadczeń rzeczowych;**
- 2.2. **Фонд за пензиско и инвалидско осигурување на Република Македонија - Централa во Скопје (Fundusz Ubezpieczeń Emerytalnych i Inwalidzkich Republiki Macedonii - Centrala w Skopje) w sprawach ubezpieczenia emerytalnego i inwalidzkiego, włączając ubezpieczenia od wypadków przy pracy i chorób zawodowych;**
- 2.3. **Агенција за вработување на Република Македонија - Централa во Скопје (Urząd Pracy Republiki Macedonii - Centrala w Skopje) do ubezpieczenia na wypadek bezrobocia;**
- 2.4. **Министерство за труд и социјална политика (Ministerstwo Pracy i Polityki Socjalnej) w sprawach dodatku na dzieci.**

Artykuł 3 Właściwe instytucje

Zgodnie z artykułem 23 ustęp 2 punkt 1 Umowy właściwymi instytucjami dla stosowania Umowy są:

1. w Rzeczypospolitej Polskiej:

- 1.1. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych - (Завод за социјално осигурување) - w zakresie stosowania artykułu 5 oraz w zakresie świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia: w razie**

choroby i macierzyństwa, z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych emerytalnego i ubezpieczeń rentowych, z wyjątkiem świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego rolników;

- 1.2. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego - (Каса на земјоделско социјално осигурување) - w zakresie stosowania artykułu 5 oraz w zakresie świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego rolników: w razie choroby i macierzyństwa, z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, emerytur i rent oraz zasiłków pogrzebowych;
 - 1.3. Biuro Rozliczeń Międzynarodowych podległe Ministrowi Zdrowia - (Биро за меѓународно раздолжување подредено на Министерот за здравство) w zakresie świadczeń rzeczowych, Narodowy Fundusz Zdrowia - (Народен фонд за здравство) – w zakresie potwierdzania prawa do świadczeń rzeczowych;
 - 1.4. Wojewódzkie Urzędy Pracy - (Војводски агенции за вработување) - w zakresie zasiłku dla bezrobotnych;
 - 1.5. Gminy - (Општини) – w zakresie zasiłków rodzinnych.
2. w Republice Macedonii:
- 2.1. Фонд за здравствено осигурување на Македонија - подрачни единици (Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego Macedonii - oddziały terenowe) w sprawach dotyczących zabezpieczenia i ochrony zdrowia, włączając i przypadki ubezpieczenia od wypadków przy pracy i chorób zawodowych, w przypadku rolników tylko w zakresie świadczeń rzeczowych;
 - 2.2. Фонд за пензиско и инвалидско осигурување на Република Македонија - Централa во Скопје (Fundusz Emerytalnych i Inwalidzkich Ubezpieczeń Republiki Macedonii - Centrala w Skopje) w sprawach ubezpieczenia emerytalnego i inwalidzkiego, włączając ubezpieczenia od wypadków przy pracy i chorób zawodowych;
 - 2.3. Агенција за вработување на Република Македонија - Централa во Скопје (Urząd Pracy Republiki Macedonii - Centrala w Skopje) do ubezpieczenia na wypadek bezrobocia;

2.4. Министерство за труд и социјална политика (Ministerstwo Pracy i Polityki Socjalnej) w sprawach dodatku na dzieci.

Artykuł 4

Postanowienia dotyczące instytucji łącznikowych oraz właściwych instytucji

- (1) Właściwe władze każdej z Umawiających się Stron mogą wyznaczyć inne niż określone w artykule 2 i 3 instytucje łącznikowe oraz właściwe instytucje. W takim przypadku zobowiązane są powiadomić niezwłocznie właściwą władzę drugiej Umawiającej się Strony.**
- (2) Instytucje łącznikowe wskazane w artykule 2 i właściwe instytucje wskazane w artykule 3 ustalają formularze niezbędne do stosowania Umowy. Przesyłanie formularzy zastępuje przekazywanie dokumentów potwierdzających zawarte w nich dane.**
- (3) Instytucje łącznikowe i właściwe instytucje są uprawnione do kontaktowania się między sobą oraz z zainteresowanymi osobami.**

Dział II

ZASTOSOWANIE PRZEPISÓW PRAWNYCH

Artykuł 5

Stosowanie zasad szczególnych

- (1) W przypadkach, o których mowa w artykule 8 ustęp 1 punkty 1, 2, 3, 4, 5, 6 i 10 Umowy, właściwa instytucja Umawiającej się Strony, której przepisy prawne mają zastosowanie, wystawia na wniosek pracodawcy lub osoby pracującej na własny rachunek formularz potwierdzający okres, w którym pracownik lub osoba pracująca na własny rachunek w dalszym ciągu podlega przepisom prawnym tej Umawiającej się Strony. Kopię tego formularza przekazuje się do właściwej instytucji drugiej Umawiającej się Strony, a drugą kopię pozostawia się zainteresowanemu jako dowód, że w stosunku do niego nie są stosowane przepisy prawne o obowiązkowym ubezpieczeniu drugiej Umawiającej się Strony.**

- (2) Jeżeli stosunek pracy między pracownikiem i jego pracodawcą ustanie przed upływem okresu, na jaki pracownik został wysłany, pracodawca powiadamia właściwą instytucję tej Umawiającej się Strony, której przepisom prawnym podlega pracownik, ta niezwłocznie powiadamia właściwą instytucję drugiej Umawiającej się Strony. Dotyczy to także takich przypadków, kiedy pracownik wraca przed upływem okresu delegowania na terytorium tej Umawiającej się Strony, której przepisom prawnym podlega.
- (3) Jeżeli osoba pracująca na własny rachunek zaprzestanie swej działalności lub powróci na terytorium Umawiającej się Strony, której przepisom prawnym podlega, przed upływem określonego w formularzu okresu, powiadamia o tym właściwą instytucję, ta niezwłocznie powiadamia właściwą instytucję drugiej Umawiającej się Strony.
- (4) W przypadku dokonania wyboru, o którym mowa w artykule 8 ustęp 1 punkty 8 i 9 Umowy, pracownik jest zobowiązany, za pośrednictwem swego pracodawcy, zawiadomić właściwą instytucję tej Umawiającej się Strony, której przepisy prawne wybrał. Ta właściwa instytucja, za pomocą odpowiedniego formularza, informuje o dokonanym wyborze właściwą instytucję drugiej Umawiającej się Strony. Kopię tego formularza pozostawia się zainteresowanemu jako dowód, że w stosunku do niego nie są stosowane przepisy prawne o obowiązkowym ubezpieczeniu tej drugiej Umawiającej się Strony.
- (5) W przypadkach, o których mowa w artykule 8 ustęp 2 Umowy, właściwa instytucja Umawiającej się Strony, której przepisom prawnym podlega ubezpieczony, wystawia formularz, o którym mowa w ustępie 1, po uzyskaniu pisemnej zgody otrzymanej od właściwej władzy lub wyznaczonej przez nią instytucji drugiej Umawiającej się Strony. Do stosowania artykułu 8 ustępu 1 punktu 1 zdanie drugie i ustępu 2 Umowy wyznacza się:
1. w Rzeczypospolitej Polskiej - Zakład Ubezpieczeń Społecznych - Centrala w Warszawie (Забод за социјално осигурување - Централa во Варшава);
 2. w Republice Macedonii - Подрачната служба на Фондот за здравствено осигурување на Македонија (Служба Pomocnicza Funduszu Ubezpieczeń Zdrowotnych Macedonii).

Dział III**ŚWIADCZENIA RZECZOWE I PIENIĘŻNE****Rozdział 1****Postanowienia ogólne****Artykuł 6****Sumowanie okresów ubezpieczenia**

Przy stosowaniu przez właściwą instytucję Umawiającej się Strony artykułu 9 Umowy wnioskodawca ma obowiązek dostarczyć formularz potwierdzający okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie z przepisami prawnymi drugiej Umawiającej się Strony. Jeżeli wnioskodawca nie dostarczy formularza, właściwa instytucja może zażądać od właściwej instytucji drugiej Umawiającej się Strony wydania i przesłania tego formularza.

Rozdział 2**Świadczenia rzeczowe****Artykuł 7****Postępowanie w sprawie świadczeń rzeczowych**

- (1) W celu uzyskania świadczeń rzeczowych osoba uprawniona przedstawia formularz wydany przez właściwą instytucję, który potwierdza prawo do świadczeń rzeczowych.
- (2) Jeżeli osoba, która występuje o świadczenia rzeczowe, nie może przedstawić formularza, instytucja właściwa występuje o jego wydanie, odpowiednio:
 1. w Rzeczypospolitej Polskiej do instytucji łącznikowej,
 2. w Republice Macedonii do właściwej instytucji.
- (3) Odpowiednie instytucje każdej z Umawiających się Stron informują się wzajemnie o każdej, znanej sobie, zmianie

mogącej mieć wpływ na prawo do korzystania ze świadczeń rzeczowych.

- (4) Postanowienia ustępów 1, 2, 3 stosuje się odpowiednio wobec członków rodziny osoby uprawnionej.

Artykuł 8 Świadczenia rzeczowe znacznej wartości

- (1) Przy stosowaniu artykułu 10 ustęp 2 Umowy protezami, sprzętem lub innymi świadczeniami rzeczowymi znacznej wartości są następujące świadczenia, o ile dla danego przypadku przewiduje się ich udzielanie własnym ubezpieczonym:
1. protezy, aparaty ortopedyczne i podtrzymujące, gorsety i kołnierze ortopedyczne z przynależnymi im częściami uzupełniającymi, dodatkami i narzędziami;
 2. obuwie ortopedyczne na miarę z przynależnym butem normalnym;
 3. krtań elektroniczna (aparat wspomagający mowę);
 4. plastyka twarzy i żuchwy;
 5. peruki;
 6. proteza oka wykonana indywidualnie, soczewki kontaktowe, pomoce optyczne dla niedowidzących;
 7. aparaty słuchowe;
 8. protezy stomatologiczne, aparaty ortodontyczne;
 9. wózki inwalidzkie, inne mechaniczne przedmioty ortopedyczne pomocne przy poruszaniu się;
 10. odnawianie świadczeń wymienionych w punktach 1 – 9;
 11. umieszczenie i opieka lekarska w sanatorium lub w szpitalu uzdrowiskowym;
 12. działania podjęte dla regeneracji organizmu lub ponownego wdrożenia do zawodu;

13. każde inne czynności medyczne, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, jeżeli ich przewidywane koszty przekroczą kwotę stanowiącą równowartość 150 Euro, za wyjątkiem opieki szpitalnej, ambulatoryjnej i zaopatrzenia w leki i wyroby medyczne.
- (2) W celu przyznania świadczeń, o których mowa w ustępie 1, odpowiednie instytucje każdej z Umawiających się Stron kierują do siebie wzajemnie, na odpowiednim formularzu, zapytanie o wyrażenie zgody na ich przyznanie. Instytucja, która otrzymała zapytanie, natychmiast potwierdza otrzymanie zapytania. Odmowa przyznania świadczeń rzeczowych powinna być wysłana w terminie 10 dni od dnia potwierdzenia otrzymania zapytania. Brak odpowiedzi w powyższym terminie oznacza wyrażenie zgody.
- (3) Postanowienia ustępów 1 i 2 stosuje się odpowiednio do członków rodziny osoby uprawnionej.

Artykuł 9

Rozliczanie kosztów świadczeń rzeczowych

- (1) Koszty świadczeń rzeczowych są rozliczane przez instytucje łącznikowe według cen tych świadczeń, obowiązujących w systemie ubezpieczenia zdrowotnego stosowanego przez właściwą instytucję każdej z Umawiających się Stron.
- (2) Rozliczenie kosztów świadczeń rzeczowych, o których mowa w ustępie 1, następuje na początku każdego półrocza roku kalendarzowego. Zwrotu należności dokonuje się w terminie do 60 dni od daty otrzymania rachunku.
- (3) Instytucje łącznikowe mogą, za zgodą właściwych władz, uzgodnić w stosunku do wszystkich lub części świadczeń rzeczowych inne zasady zwrotu kosztów świadczeń rzeczowych.

Artykuł 10

Zwrot kosztów świadczeń rzeczowych w przypadkach szczególnych

- (1) Jeżeli nie dotrzymano zasad postępowania, o których mowa w artykule 7, udokumentowane koszty świadczeń rzeczowych, na

wniosek osoby uprawnionej, są jej refundowane przez właściwą instytucję.

- (2) Maksymalna kwota refundowanych kosztów, o których mowa w ustępie 1, nie może przekraczać kosztów tych świadczeń ustalonych według cen świadczeń stosowanych w systemie ubezpieczenia zdrowotnego tej Umawiającej się Strony, na terytorium której zostały udzielone.
- (3) Właściwa instytucja Umawiającej się Strony, na terytorium której udzielone zostały świadczenia rzeczowe, przekazuje na odpowiednim formularzu, na wniosek właściwej instytucji drugiej Umawiającej się Strony, informacje o cenach, o których mowa w ustępie 2.

Rozdział 3

Świadczenia pieniężne w razie choroby i macierzyństwa

Artykuł 11

Postępowanie w sprawie świadczeń pieniężnych

- (1) W celu otrzymania świadczeń pieniężnych w razie choroby i macierzyństwa przez osobę podlegającą przepisom prawnym jednej Umawiającej się Strony, podczas jej pobytu lub zamieszkania na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, osoba ta powinna przedłożyć instytucji miejsca pobytu lub miejsca zamieszkania zaświadczenie o niezdolności do pracy wystawione przez lekarza leczącego.
- (2) Instytucja, o której mowa w ustępie 1, przeprowadza, zgodnie z obowiązującymi ją przepisami prawnymi, kontrolę administracyjną i lekarską w trybie przewidzianym dla własnych ubezpieczonych.
- (3) Właściwa instytucja zachowuje, w każdym przypadku, prawo poddania ubezpieczonego badaniom lekarskim przez wyznaczonego przez siebie lekarza.
- (4) Zaświadczenie lekarskie, o którym mowa w ustępie 1, jest przesyłane przez instytucję miejsca pobytu lub miejsca zamieszkania właściwej instytucji wraz z odpowiednim formularzem.

- (5) Właściwa instytucja ustala prawo do świadczeń pieniężnych i wypłaca je bezpośrednio osobie uprawnionej, zawiadamiając o tym, odpowiednim formularzem, instytucję miejsca pobytu lub miejsca zamieszkania.

Rozdział 4

Emerytury i renty

Artykuł 12

Określenie instytucji wszczynającej postępowanie

Wszczęcie postępowania w sprawie emerytury lub renty dokonywane jest przez właściwą instytucję, która zostaje wyznaczona zgodnie z następującymi zasadami:

1. Jeżeli wnioskodawca ma miejsce zamieszkania na terytorium jednej Umawiającej się Strony, instytucją wyznaczoną do wszczęcia postępowania jest właściwa instytucja tej Umawiającej się Strony.
2. Jeżeli wnioskodawca ma miejsce zamieszkania w kraju trzecim, instytucją wyznaczoną do wszczęcia postępowania jest właściwa instytucja tej Umawiającej się Strony, której przepisom prawnym ubezpieczony podlegał ostatnio.
3. Jeżeli ubezpieczony przebył okresy ubezpieczenia zgodnie z przepisami prawnymi tylko jednej Umawiającej się Strony, instytucją wyznaczoną do wszczęcia postępowania jest właściwa instytucja tej Umawiającej się Strony.

Artykuł 13

Wnioski o emerytury lub renty

- (1) Wnioski o emerytury lub renty są składane we właściwej instytucji, która wszczyna postępowanie zgodnie z postanowieniami artykułu 12 i odpowiednio do przepisów prawnych stosowanych przez tę instytucję.
- (2) Jeżeli instytucja, do której wpłynął wniosek, nie jest wyznaczoną do wszczęcia postępowania, niezwłocznie przesyła wniosek wraz z całą dokumentacją instytucji drugiej

Umawiającej się Strony, wyznaczonej do wszczęcia postępowania, wskazując datę złożenia wniosku.

- (3) Data złożenia wniosku, o której mowa w ustępie 2, jest uważana za datę złożenia wniosku we właściwej instytucji. Wniosek ten jest przyjmowany przez właściwe instytucje każdej z Umawiających się Stron jako wniosek o przyznanie emerytury lub renty, chyba że osoba składająca wniosek o emeryturę wnioskuje inaczej.

Artykuł 14

Postępowanie w sprawie emerytur i rent

- (1) Właściwa instytucja, wyznaczona do wszczęcia postępowania, wypełnia odpowiednie formularze i niezwłocznie przesyła je do właściwej instytucji drugiej Umawiającej się Strony.
- (2) W przypadku wniosku o przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy do formularzy, o których mowa w ustępie 1, załącza się formularz wydany przez organ Umawiającej się Strony, odpowiadający za ocenę niezdolności do pracy.
- (3) Właściwa instytucja, która otrzymała formularze, o których mowa w ustępie 1, przekazuje właściwej instytucji drugiej Umawiającej się Strony odpowiedni formularz, potwierdzający okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie ze stosowanymi przez nią przepisami prawnymi.
- (4) Właściwe instytucje Umawiających się Stron wzajemnie przekazują sobie kopie decyzji podjętych przy stosowaniu Umowy.
- (5) Na wniosek właściwej instytucji Umawiającej się Strony właściwa instytucja drugiej Umawiającej się Strony udostępnia informacje dotyczące wysokości emerytur i rent przyznanych z zastosowaniem Umowy.

Rozdział 5

Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych

Artykuł 15

Składanie wniosków o świadczenia

Wnioski o świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych są kierowane bezpośrednio do właściwej instytucji. Jeżeli wnioskodawca ma miejsce pobytu lub zamieszkania na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, może złożyć wniosek w instytucji miejsca pobytu lub zamieszkania. W takim przypadku wniosek wraz z dokumentacją lekarską, dotyczącą wypadku i jego następstw, stwierdzenia choroby zawodowej lub pogłębienia się choroby zawodowej, przekazywany jest do właściwej instytucji.

Artykuł 16

Postępowanie w sprawie świadczeń

- (1) W przypadkach, o których mowa w artykule 15 Umowy, właściwa instytucja tej Umawiającej się Strony, na terytorium której nastąpiło pogłębienie się choroby zawodowej, zobowiązana jest poinformować o tym właściwą instytucję drugiej Umawiającej się Strony żądając od niej, o ile zaistnieje taka potrzeba, przekazania informacji dotyczących udzielonego świadczenia, a także udostępnienia posiadanej dokumentacji lekarskiej dotyczącej tego przypadku. Właściwa instytucja, do której zwrócono się z żądaniem, przekazuje informacje i dokumentację w możliwie najkrótszym terminie.
- (2) Właściwa instytucja, zobowiązana do wypłacenia świadczeń z tytułu pogłębienia się choroby zawodowej, informuje właściwą instytucję drugiej Umawiającej się Strony o podjętej decyzji.
- (3) Do postępowania w sprawie zasiłków chorobowych z tytułu niezdolności do pracy, spowodowanej wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową, stosuje się odpowiednio artykuł 11.

Rozdział 6**Zasiłek dla bezrobotnych****Artykuł 17****Potwierdzanie okresów ubezpieczenia**

- (1) Jeżeli w celu przyznania zasiłku dla bezrobotnych właściwa instytucja jednej Umawiającej się Strony sumuje okresy ubezpieczenia zgodnie z artykułem 21 Umowy, żąda ona od właściwej instytucji drugiej Umawiającej się Strony zaświadczenia, na odpowiednim formularzu, potwierdzającego okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie ze stosowanymi przez nią przepisami prawnymi.
- (2) Na formularzu, o którym mowa w ustępie 1, potwierdza się także te okresy w których otrzymywany był zasiłek dla bezrobotnych zgodnie z przepisami prawnymi stosowanymi przez instytucję, która wydaje formularz.

DZIAŁ IV**POSTANOWIENIA RÓŻNE I KOŃCOWE****Rozdział 1****Postanowienia różne****Artykuł 18****Współpraca administracyjna i kontrola**

- (1) W celu kontroli uprawnień osób otrzymujących świadczenia pieniężne, które mają miejsce zamieszkania na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, właściwe instytucje każdej z Umawiających się Stron niezwłocznie przekazują sobie niezbędne informacje o wszelkich okolicznościach, z jakich mogą wynikać nienależne wypłaty świadczeń.
- (2) Instytucje łącznikowe każdej z Umawiających się Stron wymieniają dane statystyczne dotyczące emerytur i rent, wypłacanych osobom uprawnionym na podstawie Umowy. Dane te są sporządzane rocznie, w formie ustalonej przez te instytucje.

Artykuł 19
Wypłata świadczeń pieniężnych

- (1) Właściwe instytucje dokonują wypłaty świadczeń pieniężnych bezpośrednio osobom uprawnionym, z zastosowaniem własnych przepisów prawnych.
- (2) W celu kontynuowania wypłaty emerytury lub renty osoba uprawniona do świadczeń przedstawia, na żądanie właściwej instytucji, własnoręcznie podpisaną i należycie potwierdzoną deklarację życia.

Rozdział 2

Postanowienia końcowe

Artykuł 20
Wejście w życie Porozumienia

Niniejsze Porozumienie wchodzi w życie z dniem wejścia w życie Umowy i pozostaje w mocy tak długo, jak Umowa.

Sporządzono w Warszawie..... w dniu 27.06.2007 r......, w dwóch oryginalnych egzemplarzach, każdy w językach polskim i macedońskim, przy czym oba teksty mają jednakową moc.

.....
W imieniu
Ministra Pracy i Polityki
Społecznej
Rzeczypospolitej Polskiej

.....
W imieniu Ministerstwa Pracy i Polityki
Socjalnej
Republiki Macedonii

**АДМИНИСТРАТИВНА СПОГОДБА
ЗА ПРИМЕНА НА ДОГОВОРОТ
МЕЃУ РЕПУБЛИКА ПОЛСКА И РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
ЗА СОЦИЈАЛНО ОСИГУРУВАЊЕ**

Согласно одредбите на членот 23 став 1 од Договорот меѓу Република Полска и Република Македонија за социјално осигурување потпишан во Варшава на ден 6 април 2006 год. надлежните органи:

- во Република Полска - надлежниот министер за социјално осигурување и надлежниот министер за здравство,
- во Република Македонија - Министерство за труд и социјална политика и Министерство за здравство,

усогласија административни постапки неопходни за примена на горе наведениот Договор и се договорија за следното:

ДЕЛ I
ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1
Дефиниции

- (1) При примената на оваа Административна спогодба, во понатамошниот текст "Спогодба" поимот "Договор" го означува Договорот меѓу Република Полска и Република Македонија за социјално осигурување потпишан во Варшава на ден 6 април 2006 год.
- (2) Поимите дефинирани во членот 1 на Договорот во Спогодбата го задржуваат истото значење какво што им е доделено во Договорот.

Член 2
Органи за врска

Согласно членот 23 став 2 точка 1 од Договорот за секоја од договорните страни се одредуваат следниве органи за врска:

1. во Република Полска:

- 1.1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych - Centrala w Warszawie – (Завод за социјално осигурување - Централa во Варшава) - во доменот на примена на членот 5, исто така и во доменот на паричните давања од осигурувањето: во случај на болест и мајчинство, по основ на несреќи на работа и професионални заболувања, пензиско и инвалидско осигурување, освен паричните давања од социјалното осигурување на земјоделците;
- 1.2. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego - Centrala w Warszawie – (Каса на земјоделското социјално осигурување - Централa во Варшава) - во доменот на примена на членот 5, исто така и во доменот на паричните давања од социјалното осигурување на земјоделците: во случај на болест и мајчинство, по основ на несреќи на работа и професионалните заболувања, пензиското и инвалидското осигурување, како и погребни надоместоци;

- 1.3. Biuro Rozliczeń Międzynarodowych podległe Ministrowi Zdrowia – (Биро за меѓународно раздолжување подредено на Министерот за здравство)-во доменот на давањата во натура;
 - 1.4. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej - (Министерство за труд и социјална политика) - во доменот на надоместокот за невработените и семејните додатоци;
2. во Република Македонија:
- 2.1. Фонд за здравствено осигурување на Македонија - Централа во Скопје (Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego Macedonii - Centrala w Skopje) - за здравствено осигурување и здравствена заштита вклучувајќи го и осигурувањето во случај на повреда на работа и професионална болест, додека во однос на земјоделците само за давања во натура;
 - 2.2. Фонд за пензиско и инвалидско осигурување на Република Македонија - Централа во Скопје (Fundusz Ubezpieczeń Emerytalnych i Inwalidzkich Republiki Macedonii - Centrala w Skopje) за пензиско и инвалидско осигурување вклучувајќи ги и повредата на работа и професионална болест;
 - 2.3. Агенција за вработување на Република Македонија - Централа во Скопје (Urząd Pracy Republiki Macedonii - Centrala w Skopje) - за осигурување во случај на невработеност;
 - 2.4. Министерство за труд и социјална политика (Ministerstwo Pracy i Polityki Socjalnej) - за детски додаток;

Член 3

Надлежни носители

Согласно член 23 став 2 точка 1 од Договорот, надлежни носители за примена на Договорот се:

1. во Република Полска:

- 1.1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych – (Завод за социјално осигурување) - во доменот на примена на членот 5, исто така и во доменот на паричните давања од осигурувањето: во случај на болест и мајчинство, по основ на несреќа на работа и професионални заболувања, пензиското и инвалидското осигурување, освен паричните давања од социјалното осигурување на земјоделците;

- 1.2. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego – (Каса на земјоделското социјално осигурување) - во доменот на примена на членот 5, исто така и во доменот на паричните давања од социјалното осигурување на земјоделците: во случај на болест и мајчинство, по основ на несреќа на работа и професионални заболувања, како и пензиското и инвалидското осигурување како и погрѐбни надоместоци;
 - 1.3. Biuro Rozliczeń Międzynarodowych podległe Ministrowi Zdrowia – (Биро за меѓународно раздолжување подредено на Министерот за здравство) - во доменот на примањата во натура, Narodowy Fundusz Zdrowia-(Народен фонд за здравство) - во доменот на потврдувањето на правото за примања во натура;
 - 1.4. Wojewódzkie Urzędy Pracy – (Војводски агенции за вработување) - во доменот на надоместокот за невработените;
 - 1.5. Gminy – (Општини) - во доменот на семејните додатоци.
2. во Република Македонија:
- 2.1. Фонд за здравствено осигурување на Македонија - Подрачни единици -(Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego Macedonii – oddziały terenowe) за здравствено осигурување и здравствена заштита вклучувајќи го и осигурувањето во случај на повреда на работа и професионална болест, додека во однос на земјоделците само за давања во натура;
 - 2.2. Фонд за пензиско и инвалидско осигурување на Република Македонија - Централна во Скопје (Fundusz Ubezpieczeń Emerytalnych I Inwalidzkich Republiki Macedonii – Centrala w Skopje) - за пензиско и инвалидско осигурување вклучувајќи ги и повредата на работа и професионална болест;
 - 2.3. Агенција за вработување на Република Македонија - Централна во Скопје(Urząd Pracy Republiki Macedonii-Centrala w Skopje)- за осигурување во случај на невработеност;
 - 2.4. Министерство за труд и социјална политика (Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej) - за детски додаток;

Член 4

Одредби за органите за врска и надлежни носители

- 1) Надлежните органи за врска на секоја од договорните страни можат да назначат други, различни од наведените во член 2 и 3, органи за врска :

и надлежни носители. Во таков случај задолжени се веднаш да го известат надлежниот орган на другата договорна страна.

- (2) Органите за врска наведени во членот 2 и надлежните носители наведени во членот 3 ги договараат неопходните обрасци за примена на Договорот. Испраќањето на обрасците го заменува доставувањето на документите со кои се потврдуваат податоците содржани во нив.
- (3) Органите за врска и надлежните носители се овластени за меѓусебно контактирање, како и за контактирање со странките.

ДЕЛ II

ПРИМЕНА НА ПРАВНИТЕ ПРОПИСИ

Член 5

Примена на посебните правила

- (1) Во случаите за кои станува збор во членот 8 став 1 точки 1, 2, 3, 4, 5, 6 и 10 од Договорот, надлежниот носител на договорната страна, чии правни прописи се применуваат, издава, по барање на работодавачот или лицето кое врши самостојна дејност, образец со кој се потврдува периодот во кој работодавачот или лицето кое врши самостојна дејност подлежи во континуитет на правните прописи на таа договорна страна. Копија од тој образец се доставува до надлежниот носител на втората договорна страна, а втората копија се предава на странката како доказ дека за него не се применуваат правните прописи за задолжително осигурување на втората договорна страна.
- (2) Доколку работниот однос меѓу работникот и неговиот работодавач престане пред истекот на периодот за кој тој бил испратен, работодавачот го известува надлежниот носител на таа договорна страна чии правни прописи се применуваат на работникот и без одлагање го известува надлежниот носител на втората договорна страна. Истото се однесува и на случаите кога работникот се враќа пред истекот на периодот на испраќање на територијата на таа договорна страна чии правни прописи се применуваат.
- (3) Доколку лице кое врши самостојна дејност престанува со својата дејност или се врати на територијата на договорната страна чии правни прописи се применуваат, пред истекот на периодот наведен во образецот, за тоа го

известува надлежниот носител и тој без одлагање го известува надлежниот носител на втората договорна страна.

- 4) Во случај на направен избор, за кој станува збор во член 8 став 1 точка 8 и 9 од Договорот, работникот е должен, со посредство на својот работодавач да го извести за тоа надлежниот носител на договорната страна, чии правни прописи избрал. Тој надлежен носител, со помош на соодветен образец, за извршениот избор го информира надлежниот носител на втората договорна страна. Копија на образецот се дава на заинтересираното лице како доказ дека на него не се применуваат правните прописи за задолжително осигурување на втората договорна страна.
- 5) Во случаите за кои станува збор во член 8 став 2 од Договорот надлежниот носител на договорната страна чии правни прописи се применуваат на осигуреникот издава образец, за кој станува збор во став 1, по добивање писмена согласност од надлежните органи или од нив назначени носители на втората договорна страна. За применување на член 8 став 1 точка 1 втора реченица и став 2 од Договорот се назначува:
 1. во Република Полска - Завод за социјално осигурување - Централa во Варшава (Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Centrala w Warszawie).
 2. во Република Македонија - Подрачната служба на Фондот за здравствено осигурување на Македонија (Służba Pomocnicza Funduszu Ubezpieczeń Zdrowotnych Macedonii).

ДЕЛ III

ДАВАЊА ВО НАТУРА И ПАРИЧНИ ДАВАЊА

Глава 1

Општи одредби

Член 6

Собирање на периодите на осигурување

При примената на член 9 од Договорот, од страна на надлежниот носител на договорната страна, подносителот на барањето е должен да достави образец со кој се потврдуваат периодите на осигурување навршени согласно правните

прописи на втората договорна страна. Доколку подносителот не достави образец, надлежниот носител може да побара од надлежниот носител на втората договорна страна издавање и испраќање на тој образец.

Глава 2

Давања во натура

Член 7

Постапка во случај на давања во натура

(1) За користење на давања во натура носителот на тоа право, го презентира образецот издаден од надлежниот носител, со кој се потврдува правото за давања во натура.

(2) Доколку лицето кое побарало давање во натура не може да презентира таков образец, за неговото издавање носителот се обраќа до:

1. Во Република Полска до органот за врска;
2. Во Република Македонија до надлежниот носител.

(3) Соодветните носители на секоја од договорните страни меѓусебно се известуваат за сите промени кои имаат влијание за користењето на давањата во натура.

(4) Одредбите на став 1,2 и 3 на овој член аналогно се применуваат и на членовите на семејството на лицето кое има право на давања.

Член 8

Давања во натура од поголема вредност

(1) При примената на член 10 став 2 од Договорот под протези, опрема како и други давања во натура со поголема вредност, доколку за конкретен случај истото е предвидено и за сопствените осигуреници се подразбираат следните давања :

1. протези, ортопедски апарати и апарати за придржување, корсети и ортопедски јаки со нивни пропратни дополнителни делови, додатоци и алати;
2. ортопедски чевли по мерка со соодветен нормален чевел;
3. електронски грклан (апарат за помош при говорот);
4. пластика на лицето и вилицата;
5. перики;

6. протеза на око изработена по порачка, контактни леќи, оптички помагала за лица со оштетен вид;
7. апарати за слушање;
8. стоматолошки протези, ортодонтски апарати;
9. инвалидски колички, други механички ортопедски помагала за движење;
10. обновување на давањата наведени во точките 1 - 9;
11. сместување и лекарска нега во санаториум или бањски лекувалишта;
12. активности преземени за регенерација на организмот или за повторно враќање на професионалната работа;
13. сите други медицински зафати, ортопедски помагала и помошни средства, доколку нивните предвидени трошоци го надминуваат износот еквивалентен на 150 Еуро, со исклучок на болничка и амбулантска нега, како и на обезбедување на лекови и медицински материјали.

(2) За да се одобрат давањата за кои станува збор во ставот 1, соодветните носители на секоја од договорните страни меѓусебно се обраќаат една на друга на соодветен образец, со барање за согласност за нивно одобрување. Носителот кој го добил барањето веднаш го потврдува добивањето на барањето. Одговорот за одбивањето на барањето за давањата во натура треба да се испрати во рок 10 дена од денот на потврдувањето на добивањето на барањето. Немање одговор во наведениот рок значи согласност.

(3) Одредбите на став 1 и 2 на овој член аналогно се применуваат и членовите на семејството на лицето кое има право на давања.

Член 9

Надоместување на трошоците за давањата во натура

(1) Трошоците за давањата во натура се надоместуваат помеѓу органи за врска според цените на истите што важат во системот за здравствено осигурување што се применува од страна на надлежниот носител за секоја од договорните страни.

(2) Надоместувањето на трошоците за давањата во натура, за кои станува збор во ставот 1, се врши на почетокот на секое полугодие во календарската

година. Надоместувањето на средствата се врши во рок до 60 дена од денот на добивање на сметката.

(3) Органите за врска можат, во согласност со надлежните органи, да договорат, за сите или за дел на давањата во натура, други начини на враќање на трошоците на тие давања.

Член 10

Надоместување на трошоците за давањата во натура за посебни случаи

- (1) Доколку не е постапено на начин како што е наведено во членот 7, документираните трошоци за давањата во натура се рефундираат од страна на надлежниот носител по барање на лицето кое има право на давање.
- (2) Максималниот износ на рефундираните трошоци, за кој станува збор во ставот 1, не може да ги надмине трошоците одредени според цените на истите што важат во системот на здравственото осигурување на договорната страна на чија територија се пружени.
- (3) Надлежниот носител на договорната страна на чија територија се пружени давањата во натура, испраќа на соодветен образец, по барање на надлежниот носител на втората договорна страна, известување за цените за кои станува збор во ставот 2.

Глава 3

Парични давања во случаи на болест и мајчинство

Член 11

Постапка во случај на парични давања

- (1) За добивање на парични давања во случај на болест или мајчинство од страна на лице на кого се применуваат правните прописи на едната договорна страна, за време на престој или живеалиште на територијата на втората договорна страна, потребно е лицето да поднесе до носителот на местото на престојот или живеалиштето потврда за спреченост за работа издадена од страна на лекар што го лекува.

(2) Носителот за кој станува збор во ставот 1, спроведува, согласно важечките за него правни прописи, административна и лекарска контрола која е предвидена за своите осигуреници.

(3) Надлежниот носителот задржува право, за секој случај, да го упати осигуреникот на лекарски испитувања на лекар кој што тој ќе го одреди.

(4) Лекарското уверение за кое станува збор во ставот 1, со соодветен образец носителот во местото на престој или живеалиштето го испраќа до надлежниот носителот.

(5) Надлежниот носител го утврдува правото за парични давања и истите ги исплатува непосредно на корисникот, известувајќи го за тоа на соодветен образец носителот во местото на престој или живеалиштето.

Глава 4 Пензии

Член 12

Определување на носители за покренување на постапка

Постапката за остварување право на пензија се поднесува до надлежниот носителот одреден согласно следниве принципи:

1. Доколку подносителот е со живеалиште на територијата на едната договорна страна, носителот определен за покренување на постапката е надлежен носител на таа договорна страна.
2. Доколку подносителот е со живеалиште во трета држава, носителот определен за покренување на постапката е надлежниот носител на таа договорна страна, чии правни прописи се применувале на осигуреникот за последен пат.
3. Доколку периодите на осигурување на подносителот се навршени согласно правните прописи само на едната договорна страна, носителот определен за покренување на постапката е надлежниот носител на таа договорна страна,

Член 13 **Барања за пензии**

(1) Барањата за пензии се поднесуваат до надлежниот носител кој покренува постапка според одредбите на членот 12 и во согласност со правните прописи што ги применува тој носител.

(2) Доколку носителот до кого е поднесено барањето не е надлежен за покренување на постапка, неодложно го испраќа барањето со целата документација до носителот на втората договорна страна, одредена за покренување на постапка, наведувајќи ја датата на поднесување на барањето.

(3) Датата на поднесување на барањето, за која станува збор во ставот 2, се смета како дата на поднесување на барањето за право на старосна пензија до надлежниот носител. Барањето се прима од страна на надлежните носители на секоја од договорните страни како барање за остварување право на старосна пензија, освен ако лицето што поднело барање за пензија бара поинаку.

Член 14 **Постапка за остварување на пензија**

(1) Надлежниот носител, определен за покренување на постапка, пополнува соодветни обрасци и неодложно ги испраќа до надлежниот носител на втората договорна страна.

(2) Во случај на барање за признавање на инвалидска пензија по основ на неспособност за работа, кон обрасците за кои станува збор во ставот 1, се приложува образец издаден од орган на договорната страна задолжен за проценување на работната способност.

(3) Надлежниот носител кој го добил образецот за кој станува збор во ставот 1 и предава на надлежниот носител на втората договорна страна соодветен

образец со кој се потврдуваат периодите на осигурување поминати согласно нејзините правни прописи.

(4) Надлежните носители на договорните страни заемно си ги предаваат копиите на решенијата донесени со примена на Договорот.

(5) По барање на надлежниот носител на договорната страна надлежниот носител на втората договорна страна испраќа информации за висината на пензиите остварени со примена на Договорот.

Глава 5

Давања по основ на повреди на работа и професионални заболувања

Член 15

Поднесувања на барања за давања

Барања за давања по основ на повреди на работа и професионалните заболувања се поднесуваат непосредно до надлежниот носител. Доколку местото на престој или живеалиште на подносителот е на територијата на втората договорна страна, подносителот може да поднесе барање до носителот во местото на престојот или живеалиштето. Во тој случај барањето со медицинската документација за повредата и последиците од истата, потврдата за професионалното заболување или потврдата за влошување на професионалното заболување, се предава до надлежниот носител.

Член 16

Постапка во врска со давањата

(1) Во случаите за кои станува збор во членот 15 од Договорот, надлежниот носител на таа договорна страна на чија територија настанало влошувањето на професионалното заболување, должен е да го извести за тоа надлежниот носител на втората договорна страна и да побара од него, доколку има потреба за тоа, испраќање на информации за дадените давања, а исто така да побара увид во лекарската документација во врска со тој случај. Надлежниот носител ја предава бараната информација и документација во најкраток можен рок.

(2) Надлежниот носител кој што е должен да исплати средства по основ на влошување на професионалното заболување, го известува надлежниот носител на втората договорна страна за донесеното решение.

(3) За постапката во врска за надоместокот по основ на неспособност за работа која произлегува од повреда на работа или професионално заболување се применува член 11.

Глава 6
Надоместок за невработеност
Член 17
Потврда за периодите на осигурување

(1) За да се оствари надоместок за невработеност носителот на договорната страна ги собира сите периоди на осигурување според член 21 од Договорот и ќе побара од надлежниот носител на другата договорна страна потврда на соодветен образец, со која се потврдуваат периодите на осигурување.

(2) Во образецот од став 1 се потврдуваат периодите во кои лицето користело надоместок за невработеност според правните прописи кои се применуваат од страна на носителот кој го издава образецот.

ДЕЛ IV
РАЗНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ
Глава 1
Различни одредби
Член 18
Административна соработка и контрола

(1) За да се контролира правото на парични давања на лицата со живеалиште на територијата на втората договорна страна, надлежните носители на договорните страни неодложно си разменуваат информации за состојби од кои може да произлезе неоснована исплата на давањата.

(2) Органите за врска на секоја од договорните страни разменуваат статистички податоци за пензиите исплатувани според Договорот. Податоците се изготвуваат годишно во форма што е договорена меѓу нив.

Член 19

Исплата на паричните давања

(1) Надлежните носители вршат исплата на паричните давања непосредно на носителите на давањата применувајќи ги сопствените правни прописи.

(2) Заради континуирана исплата на пензијата, носителот на давањата доставува, по барање на надлежниот носител, своерачно потпишана и прописно потврдена декларација за живот.

Глава 2

Конечни одредби

Член 20

Стапување во сила на Спогодбата

Оваа Спогодба стапува во сила со денот на стапување во сила на Договорот и го има истото време на траење како и Договорот.

Составено во Варшви, на ден 27.06.2007, во два оригинални примероци секој на полски и македонски јазик, при што двата текста имаат иста важност.

Од име на Министерот за труд и
социјална Политика на
Република Полска

Од име на Министерството за труд
и социјална политика на
Република Македонија